
3

Herdenking van mevrouw Grol-Overling

Aan de orde is de herdenking van mevrouw A.C. Grol-Overling (CDA).

De voorzitter:

Aan de orde is de herdenking van mevrouw A.C. Grol-Overling. Ik verzoek de leden te gaan staan.

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te gedenken. Vandaag gedenken wij Toos Grol-Overling, die op 12 januari jongstleden op 91-jarige leeftijd overleed. Zij was voor het CDA ruim zeventien jaar lid van de Eerste Kamer, van 26 januari 1982 tot 8 juni 1999. Ik heet ook haar familie welkom bij deze herdenking.

Anna Catharina Overling werd op 20 maart 1931 geboren te Doetinchem. Haar vader was eigenaar van de Overling-bank. Op 19 maart 1945, één dag voor haar 14de verjaardag, wordt de binnenstad van Doetinchem gebombardeerd door de geallieerden. Toos zit samen met haar zussen en haar moeder in de kerk verderop in de stad. Als ze teruglopen naar de binnenstad, zien ze dat het bankgebouw, dat tevens hun woonhuis is, in puin ligt. De bankafschriften dwarrelen door de straat. Toos' vader ontsnapt ternauwernood aan de dood, maar haar broertje Albert van 5 overleeft het bombardement niet. 73 jaar later, tijdens een herdenking, zei zij dat haar jeugd door de bommen abrupt was afgebroken.

Na de oorlog maakte ze het gymnasium af en in 1949 ging ze aan de Katholieke Universiteit Nijmegen pedagogiek studeren. Tot aan haar huwelijk werkte Toos Overling als stafdocente aan de Katholieke Sociale Academie in Den Haag. Daarna werkte ze als docente aan middelbare scholen in Hengelo en Haaksbergen. Van 1963 tot 1969 was ze in Tanzania opleider van leerkrachten en onderzoeker voor een onderwijsproject van het Nuffic. In die periode leerde ze ook Swahili. Na haar terugkeer in Nederland bleef ze werken als docente aan onder andere de sociale academie in Hengelo en aan het conservatorium in Enschede.

Intussen was Toos Grol in 1970 gekozen als lid van de gemeenteraad van Hengelo, namens de KVP. En in 1978 werd zij lid van Provinciale Staten van Overijssel. Tijdens de fusie van de KVP met CHU en ARP tot de nieuwe partij CDA zat Grol in het partijbestuur van de KVP én in de partijraad van het CDA. Op 26 januari 1982 werd Toos Grol-Overling lid van de Eerste Kamer, iets wat altijd al een droom van haar was geweest. Ze hield zich — dat mag geen verrassing zijn — vooral bezig met onderwijs en ontwikkelingssamenwerking. Ook was ze bijna twaalf jaar voorzitter van de vaste Kamercommissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Tijdens de debatten met staatssecretaris Wallage over de invoering van de basisvorming in het onderwijs, was Grol kritisch over het wetsvoorstel, niet zozeer omdat de CDA-fractie tegen de basisvorming was, maar vooral omdat zij vóór de versterking van het lager beroepsonderwijs was.

Het liefst sprak Toos Grol uit het hoofd, maar — zo zei ze — "Het lukt niet altijd, al probeer ik het wel. Ik spreek ook nooit lang in de Kamer." Denkt u daar gerust nog eens aan als u spreektijd aanvraagt ...

Naast haar werk als docent en Eerste Kamerlid was Toos Grol betrokken bij veel maatschappelijke organisaties. Zo was zij onder andere lid van de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving, voorzitter van de Seniorenraad in Hengelo en lid van de raad van commissarissen van de Twentse Schouwburg.

Toos Grol-Overling hield van de spanning in de politiek, van het debat en van de verantwoordelijkheid. Ze zette zich jarenlang in voor meer vrouwen in de politiek. Emancipatie begon volgens haar met het wegwerpen van het strijkijzer. Ze geloofde in een maatschappij waarin iedereen gelijke rechten én plichten heeft. Vanuit die overtuiging zette zij zich in voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie.

Moge ons respect voor haar persoon en haar verdiensten tot steun zijn voor haar familie en vrienden.

Ik verzoek eenieder om een moment stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De voorzitter:

Dank u wel. Ik schors de vergadering, zodat u met mij de condoleances kunt overbrengen aan de familie in de Hall.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.